College van Burgemeester en Wethouders
cc: gemeenteraad Bergen op Zoom
Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom

Steenbergen, 20 januari 2021

Betreft: zienswijze ontwerpnota duurzame energie

Geachte College,

Naar aanleiding van de onlangs gepresenteerde ontwerpnota Duurzame Energie wil ik u namens ZLTO, Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie afdeling Steenbergen-Bergen op Zoom, onze zienswijze op dit beleidsstuk geven.

In de omslag naar duurzame energie speelt de agrarische sector een belangrijke rol. Veel van de grotere ontwikkelingen, zoals windmolens en zonneparken, worden namelijk in samenwerking met agrarisch ondernemers gerealiseerd. Tevens hebben veel landbouwbedrijven reeds zonnepanelen op het dak (in Bergen op Zoom nu ca. 6.000 op ruim 20 bedrijven), en leveren daarmee een concrete bijdrage aan de energietransitie; zeker in vergelijking tot andere sectoren. Het credo *boeren hebben een oplossing* dragen we graag uit en vraagt ook om het betrekken van onze sector bij deze beleidsplannen.

Specifiek met betrekking tot de voorliggende ontwerpnota geven we u graag de volgende punten mee:

1. De energietransitie start wat ons betreft met energiebesparing. Hier moet meer aandacht voor komen.

2. ZLTO onderstreept het belang van zonneladder, waarbij eerst de ruimte voor zon-op-dak maximaal wordt benut. De gemeente heeft becijfert dat nog 300 hectare potentiele dakruimte bij bedrijven en particulieren beschikbaar is. We roepen de gemeente op hier stevig prioriteit aan te geven door een plan te maken hoe dit gerealiseerd gaat worden.

3. Wind- en zonne-energie zal mogelijk een claim leggen op (goede) landbouwgrond. Als ZLTO zijn we niet voor of tegen windmolens of zonneparken. In onze achterban zijn diverse mede-initiatiefnemers, ook uitgesproken tegenstanders. Niettemin, het ruimtegebruik door met name zonneparken is groot en het landschap wordt aangetast. We pleiten voor behoud van een goede landbouwstructuur, zodat er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden blijven voor de agrarisch ondernemers, met name de opvolgers.

4. In de nota wordt gesteld dat zonneparken kleiner dan 7,5 hectare niet rendabel zijn. Dit is onjuist.
   Als enkel wordt gekeken naar SDE++-subsidie is het waar, omdat hier op schaalgrootte wordt gestuurd.
   Er zijn echter ook andere mogelijkheden:
   - Kleine zonneparken kunnen rendabel zijn als de ligging t.o.v. een verdeelstation gunstig is. Bovendien zijn kleine zonneparken eenvoudiger in te passen in de netcapaciteit. Bovendien zijn de maatschappelijke kosten dan ook lager. In combinatie met energiecoöperaties die werken met een *postcoderoosregeling* en dus burgerparticipatie wordt het draagvlak bovendien vergroot. Een goed voorbeeld is het zonnepark Weihoek (4,5 hectare) in Roosendaal,
   - Wek energie zo dicht mogelijk bij de grootverbruikers op. In de gemeente zijn diverse industriële grootverbruikers. Het koppelen van zonneparken/windmolens aan deze bedrijven (in samenwerking) moet serieus bekeken worden, want de elektriciteit wordt direct gebruikt en dichtbij is er ook een minder zware aansluiting nodig.
   - Zonneparken in combinatie met windmolens, omdat er dan sprake is van cable-pooling. Hierdoor liggen de maatschappelijke kosten lager.

5. Multifunctioneel gebruik van zonneparken kán interessant zijn. Op dit terrein zijn diverse innovaties, o.a. zonnepanelen boven fruit, in combinatie met waterberging en het (extensief) houden van dieren. De praktijk is ook weerbarstig: een zonnepark in combinatie met akkerbouw is echt onmogelijk.
   Tevens moet in ogenschouw worden genomen wat nadelen zijn van zonnepanelen: naast specifieke nadelen voor de bodemtoestand zal door de gewassen ook nauwelijks CO2 vastlegging plaatsvinden, wat toch ook een positief effect heeft voor het klimaat.
   Multifunctioneel gebruik heeft onze voorkeur, mits dit geen extra ruimte vraagt. Overwogen moet worden of de extra kosten voor het multifunctioneel maken (zoals hogere stellages) beter en effectiever kan worden besteed door daken van gebouwen ermee geschikt te maken voor zonnepanelen.

6. De energietransitie zal een grote impact op het landschap gaan hebben en daarom is een goede landschappelijke inpassing noodzakelijk om ver-rommeling te voorkomen. Enkel een hek eromheen is echt onverteerbaar. Voor boer en omgeving.

7. Tot slot: beoordeel de initiatieven op basis van kwaliteit van het totaalpakket en neem hierin aspecten mee als gunstige ligging (ten opzichte van een verdeelstation, mogelijkheid tot cable-pooling), draagvlak en landschappelijke inpassing. Een beoordeling enkel op volgorde van binnenkomst is in onze ogen geen goed idee.

We wensen u als college, en gemeenteraad, veel wijsheid toe bij het verder uitwerken van dit beleid.

Met vriendelijke groet,

Pieter Korst
ZLTO Steenbergen-Bergen op Zoom

Jos Naalden
ZLTO Roosendaal, landbouwvertegenwoordiger RES